

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se
plačuje od četrstopenjske
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 170.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 29. julija 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Die blonde Bestie.

Bernhardova knjiga spada
med one znanstvene knjige,
nad katerimi človeštvo joka.
„Novina“.

„Plavolasa bestija“, s tem naslo-
vom se ponaša nemški nadčlovek da-
našnje dobe; v zavesti si svoje moči,
zdi se mu, da stoji onkraj dobrega in
zlega v sferah popolne bogoravnosti.
Njegov edini zakon, njegova morala
je: Pravica močnejšega, cilj negovega
spopolnajejanja samega sebe je pa: po-
stati najmočnejši. Vsa ta bestijalnost
je izražena v znanstveni knjigi berlin-
skega vseučiliškega profesorja Ludvika
Bernharda: Die Städtepolitik
im Gebiet des deutschpolni-
schen Nationalitäten - Kam-
pfes (Mestna politika na polju nem-
ško-poljskega narodnega boja.) Knjiga
je pisana, kakor se pravi, „strogo
znanstveno“ ter nam je nov dokaz, da
si Nemci prizadevajo svojo nečloveško
brutalnost proti Poljakom odeti v
„znanstveno“ obleko ter tako svoje
politično postopanje pred kulturnim
svetom opravičiti in utemeljiti.

Ker bode referat o tej knjigi tudi
za naše čitatelje poučen, saj se imamo
tudi mi boriti z nemško brezobzirnostjo
in brutalnostjo, podajemo tu kot vzgled
najmodernejši nemške vede.

Bismarck je bil prvi, ki je izdelal
načrt, kako bi se pospešilo ponemčenje
Poljakov. Mislil je, da je dobro dati
poljskim veleposestnikom denar za njih
veleposestva, da bi ga šli zaigrati v
Monako in potratiti v Pariz. Pa ta
ekspropriacijski načrt se ni dobro
obnesel. Bolj se je obnesel upliv prus-
kega uradništva v poljskih krajih. Ob-
nesel se je, če prav so se Poljaki proti
napadu oborožili na šolskem in gospo-
darskem polju.

Hud boj med Poljaki in Prusi je
imel prvo nepričakovano posledico:
židje so začeli bežati s polj-
skega ozemlja. V zadnjih deset-
letjih je preseljevanje židov posebno
veliko. Židje, ki so po večini bogati
in politično čili, so stali dolgo v prvih
vrstah nemškega meščanstva; sedaj so
začutili, da so med dvema mlinski-
ma kamenoma. — Poljski gospo-
darski napad je bil naperjen v prvi
vrsti proti njim; vedle so ga banke,
nakupna in prodajalna društva, raz-
lične zadruge in časopisje. Nemška
protiakcija ni židom pomagala in tudi
ni bila vedno dovolj odkritosrčna, kajti
med Nemci je antisemitizem hudo raz-
širjen. Število židov se je v letih 1885
do 1907 v poljskih mestih zmanjšalo
za 40%.

Poljaki so žide pregnali iz mest,
kdo bode zavzel sedaj njih prostor?
Tipično so bili sestavljeni mestni za-
stopi tako-le: I. razred so zastopali li-
beralni po večini židovski Nemci. II.
razred so imeli v rokah konservativni,
po večini krščanski Nemci (uradniki).
Poljaki so imeli samo III. razred v
mestih. Proti koncu 19. stoletja za-
čenja preobrat. Nemški Ostmark-
verein je izdal geslo, naj bi bil
poljski živelj sploh izključen iz mest-

nih uprav in to geslo je imelo uspeh.
To je bilo pa samo na ta način mo-
goče, da je pruska vlada začela to
geslo izvajati. Vlada je deloma mno-
žila uradništvo, deloma se je pa po-
služevala pravice, ki je povsod drugod
samo formalna, da je kratila polj-
skim občinskim svetnikom
potrjenje. „Tako postaja poljski
ali poljskim težnjam prijazni magi-
strat nemogoč“, pravi Bernhard. Ko se
govori o pruskem uradništvu, moramo
pomisliti, da je tega uradništva, ki je
bilo poslano ponemčevati Poljake, silno
veliko. Poleg državnega uradništva je
pruska politika vstvarila tudi vsako-
vrstne deželne urade, pa tudi mestni
uradniki tvorijo znaten del nemškega
meščanstva. Vlada torej napada polj-
ska mesta posredno in neposredno ter
ima končno tudi še tretje sredstvo:
Večina mest na Poznanjskem je fi-
nančno slaba ter potrebuje pomoči
krajev, dežele (province), države — ta
položaj vlada izkorišča v to, da s po-
močjo denarja mestne občine germa-
nizira.

Tak je torej položaj v poznanj-
skih mestih. Poljaki sicer delajo ter
so se v zadnjih letih gospodarski
znatno okrepili, pa to jim vse nič ne
pomaga, iz mestnih zborov so skoro
popolnoma izključeni.

Prof. Bernhard pa pravi: To ni
dovolj. S temi sredstvi Poljaki še
vedno ne bodo oslavljeni in zatrti.
Uradništvo in vlada delata kaj moreta,
proti Poljakom pa treba bojnega na-
črta. Evo ga! Treba je, da si poleg
uradništva opomorejo tudi drugi sloji
nemškega meščanstva; zato moramo
obdati mesta z nemškimi ko-
lonisti. Načrt je že starejši; pa šele
ekspropriacijski zakon od marca 1809
leta ga omogoča. Šele zdaj je Nemcem
mogoče izvajati sistematično in
po načrtu kolonizacijsko po-
litiko. Za poskušnjo so že obkolili
z nemškimi kolonisti šest poljskih
mest. Ker so mesta središča gospodar-
skega gibanja, hodijo v okolici goso-
naseljeni nemški kolonisti v mesto na
trg in kupujejo tam tudi svoje potreb-
ščine, pošiljajo tja svoje otroke v šole
in učiti se obrti in kakor po navadi
pošiljajo tja tudi prebitek svojih de-
lavnih moči za delom in zaslužkom.
Tako se mesto in okolica vzajemno
podpirata in nemški upliv se v mestih
krepi. Ti pasi nemških kmetijskih ko-
lonistov in ta oblegovalna tak-
tika se spopolnjujejo tudi z drugimi
sredstvi: z državnimi podjetji, z zida-
njem vojašnic, stavbinskimi podjetji in
obrtniško politiko. Poljska mesta bodo
po večini obkličena s pasi nemških
kolonistov, katere je bodo zadržili s
svojimi železnimi pruskimi rokami.

Konec prih.

Politična kronika.

z Volilna reforma za Bukovino. V
permanentnem odseku za reformo de-
želnozborskega volilnega reda je bilo
dne 27. t. m. sklenjeno, da naj se šte-

vilo deželnih poslancev za Bukovino
zviša od 31 na 59. Po narodnostnem
ključu dobe Romuni 21 mandator, Ru-
sini 16, Poljaki 5, Nemci in Židje 13.
Srednja stranka veleposestnikov dobi
baje 2 mandata, 2 virilista. Volilne ku-
rije ostanejo, volilna pravica bo tajna
in direktna. K dosedanjim kurijam se
doda še peta na temelju splošne volilne
pravice.

z Poljaki si prizadevajo pridobi i
Ukrajince. Ko sta se pred kakim me-
secem poslanec Udržal v imenu Slo-
vanske jednote in poslanec Romančuk
v imenu Rusinov posvetovala o zbli-
žanju obeh parlamentarnih skupin, je
glasilo prof. Glombinjskega izjavilo, da
Poljsko kolo prav rado prepušča Ukra-
jince Slovanski jednoti, češ, da so to
itak le razdiralci. Sedaj pa posnemamo
iz „Dziennika Poznanjskega“, da se
Poljsko kolo prav zelo trudi pridobiti
Rusine na svojo stran. Dunajski do-
pisnik omenjenega lista piše, da so se
razmere v parlamentu zelo poostri-
le, vrhu tega je pa tudi v Poljskem kolu
navstal razkol. Od tega časa, kar je
navstala Slovanska jednota, je začela
licitacija za ukrajinske glasove. Ukra-
jinci so se izrazili, da so pripravljeni
zblížati se k Slovanski jednoti, doedaj
pa še niso pristopili, brzkone čakajo
na ponudbo z druge strani. Minister
Bilinski se je začel, da bi Ukrajince
odvrnil od Slovanske jednote, na svojo
pest z njimi pogajati. Razumljivo je,
da predno se Ukrajinci pridružijo k
nemško-poljski večini, morajo doseči
nekako poravnavo ali sporazumljenje
s Poljaki. V tej smeri se je začel Bi-
linjski pogajati z Ukrajinci. Toda posl.
Stapinjski, kateri bi rad spravil Ukra-
jince v opozicijsko Slovansko jed-
noto, da bi tako razbil sedanjo večino
in vlado ter z njo pozabil tudi Bilin-
jskega, je stavil Ukrajincem svoje po-
nudbe. To ni dalo miru prof. Glom-
binjskemu in se je začel pogajati kot
predsednik Poljskega kola z Ukrajinci.
Tako je dobil posl. Romančuk ponudbe
kar od treh strani hkratu. „Dzien. Po-
znanj.“ ne poroča, kak uspeh so imele
poljske ponudbe. Z ozirom na resolucijo,
ki je bila nedavno sprejeta na shodu
v Lvovu in o kateri smo že na tem
mestu poročali, lahko sklepamo, da so
Ukrajinci Slovanski jednoti bliže nego
Poljskemu kolu. Ukrajinci sicer še niso
sklenili formalne zveze s Slovansko
jednoto, toda s tem, da so sklenili sto-
piti v odločno opozicijo proti vladi, so
stopili Slovanski jednoti za dober korak
bliže.

z Poljaki o Trstu. Malo po malo
se začenjajo nekatere poljske stranke
zanimati tudi za slovanska vprašanja
v Avstriji. Nova reforma piše o polo-
žaju v Trstu, kakeršen se nam je po-
kazal v luči zadnjih volitev. Članek nosi
naslov „Slovanski Trst“ in pravi, da so
zadnje volitve dokazale, da je največja
avstrijska luka vsaj tako slovanska,
kakor je italijanska. Italijanska nad-
vlada v Trstu in v pomorski trgovini
se začinja kršiti. Položaj Trsta se
bistveno spreminja, Istra se v narodnem
obziru probuja, zaledje je slovensko,

Dalmacija hrvatska, za Trst se zani-
majo tudi Čehi, Poljaki in Srbi. slo-
vanske banke se množe in slovanski
živelj v Trstu napreduje. Nemci si pri-
zadevajo ustvariti si trdno pozicijo v
Trstu. Nadjajo se, da se bodo Italjani
in Slovenci v medsebojni borbi tako
oslabili, da bodo oni kot tretji imeli
od tega največje koristi, to tem bolj,
ker je vlada z vsemi sredstvi podpira.
Trenutni moment, pred katerim morajo
utrati straži Slovenci in Hrvatje. Oči
južnih Slovanov morajo biti uprte na
Trst, ki je za nje neprecenljive vred-
nosti, kakor za vse, avst. Slované. Od
politične razumnosti Slovencev in Hr-
vatov, od njih sloge in vzajemnega
podpiranja je odvisna bodočnost slo-
vanskega Trsta in Istre. K temu do-
dajemo le to, da je ta bodočnost v neki
meri odvisna tudi od smotrene gospo-
darske koncentracije vseh avstrijskih
Slovanov, torej tudi Čehov in Poljakov,
ki imajo oboji prav živahne trgovske
zveze — z italijanskim in nemškim
Trstom; naj te popolnoma pretržejo in
naj se spojijo s — slovanskim Trstom.

z Hrvatska. Podban Čuvaj je začel
krošnjari po deželi za Rauchovo
„unionistiško“ stranko. V Osieku je
govoril o železniški službeni pragmatiki
ter razlagal, kako bi se po njegovem
mnenju dalo rešiti jezikovno vprašanje
na državnih železnicah, da bi bilo Hr-
vatom in Madžarom ustrezno.

z Španija in Maroko. Vojska med
Španci in Kabili postaja čedalje bolj
resna. Španska vlada je imenovala ge-
nerala Marina za podmaršala ter mu
je poverila vrhovno poveljstvo vojnih
čet v Melilli, katerih bo do 1. avg.
nad 50 tisoč. Boji pred Melillo se vrste
dan za dnem; Kabili napadajo mesto z
vse srditostjo, a Španci ga istotako
krepko branijo. Položaj je pa resen,
zvedenci trde, da bodo Španci potre-
bovali vsaj 100 tisoč mož, da ukrote
Kabile. Vojska proti Kabilom je na
Španskem zelo nepopularna. Ljudstvo
je ogorčeno in se v mnogih krajih na-
ravnost punta. Največji nemiri so v
Barceloni. Železniške zveze s tem me-
stom so popolnoma pretrgane. Tudi v
drugih mestih in krajih se prebivalstvo
punta. Govori se celo, da sedanje mi-
nisterstvo odstopi in da prevzame vlado
vojaška diktatura.

z Perzija. Iz Petrograda poročajo,
da se pripravlja v mnogih mestih upor
proti sedanji vladi in za odstavljenega
šaha. Bati se je tudi, da se začne nov
bambardement na Teheran. Nova vlada
noče dati odstavljenemu šahu nikake
apanaže, ker ni radovoljno odstopil,
ampak je bil kot atentatnik na ustavo
odstavljen in ker je njegovo takozvano
„privatno premoženje“ itak le državno
premoženje, ki bi je moral izročiti no-
vemu šahu, kateri bode že za svojega
očeta skrbel.

Dnevna kronika.

d Najnovejša Zajčeva opera se
imenuje „Godina 1848.“ Predal jo je
že narodnemu gledališču v Zagrebu,
da jo v prihodnji sezoni uprizorijo.

d Posebne hiše za stanovanja mestnim uradnikom in delavcem postavi mesto Krakov v Galiciji.

d Pod evropejsko kontrolo. Koncem zadnjega tedna je došel v Zagreb Francoz René Pinon, profesor na politični šoli v Parizu in urednik „Revue des deux mondes“, da se osebno informira o škandaloznem veleizdajskem procesu.

d Slovensko narodno radikalno dijaštvo priredi v dneh 15. 16. in 17. septembra t. l. v Ljubljani svoj III. shod, katerega posetijo tudi napredni hrvaški, srbski in češki dijak. Na shodu se bo referiralo o razvoju narodno radikalnega gibanja, o narodno-obrambnem in manjšinskem delu, o umetniški vzgoji in o jugoslovanskem vprašanju, katero se bo obsvetilo od vseh strani, tako s kulturnega, kot gospodarskega in dijaškega stališča. S shodom bo združeno manifestacno zborovanje za slovensko šolstvo in proslava 40 letnice akad. društva „Slovenec“ na Dunaju, ter izleti v Trst in na Bled. — Narodno radikalno dijaštvo vabi na ta shod vse svoje somišljenike, pa tudi vse ostalo napredno slovensko dijaštvo in vso slovensko inteligenco, pred vsem učitelstvo. Natančnejši vsopred objavimo pravočasno.

z „Julian“, madžarsko društvo z enakimi cilji, kakor jih ima nemški šulferajn, je izdalo te dni letno poročilo. Madžarski listi v uvodnih člankih navdušeno govore o plodonosnem delovanju društva.

Zborovalno svobodo na Hrvaškem jasno osvetljujejo sledeči dejstvi: Za minulo nedeljo je sklicala koalicija velik ljudski shod v Pakrac. Oblast je najprej shod dovolila, par dni nato pa — prepovedala. Za prihodnjo nedeljo je bil sklican enak shod v Glinu; no oblast je bila že — pametnejša, je namreč shod kar prepovedala. Vse to so seveda priprave za — čiste volitve!

d Politično romanje. Štajerska S. K. S. Z. je napravila v pondeljek izlet na Kranjsko ali bolje romanje na Brezje in na Bled. „Slovenec“ piše o tem: „Naši štajerski somišljeniki so izvojevali letos krasno zmago proti nasprotnikom krščanskih načel.“ („Slovenec“ naj pove, kateri kandidat Narodne stranke je izustil le eno samo besedo proti krščanskim načelom in pove naj nam tudi, kako sta n. pr. Roškar in Terglav z besedami in dejanji v javnem in privatnem življenju krščanska načela branila in uveljavljala.) Pa čujmo, kaj pravi škofov list dalje: „Svojo zmago (pri volitvah) zdaj štajersko krščansko ljudstvo (torej slovenska narodnost tega ljudstva je postranska stvar!) dostojno slavi in se zahvaljuje zanj na Brezjah čudapolni Devici, prosi pa tudi nadaljnje zaščite vse-mogočnega Devico v bojih krščanskega ljudstva proti tistim temnim silam, ki hočejo izriniti našemu ljudstvu tisto svetinjo, ki jo nežno hrani, a tudi odločno brani proti vsem domačim in tujim nasprotnikom, ki bi jo tako radi uplenili našemu poštenemu ljudstvu v svoje mračne namene.“ Tako piše glavno glasilo slovenskega duhovstva, organ ljubljanskega škofa, višjega čuvajo čistosti edino zveličevalne katoliške vere! Ta vera nas je dosedaj učila, da je samo en Bog, in da je samo Bog vseveden in vsega-mogočen kakor pravi katekizem. Glasilo katoliškega duhovstva na Slovenskem je pa ta temeljni nauk brez konciljev in brez vsega ovrglo in uči naše „krščansko, pošteno itd. ljudstvo“, da je „čudopolna Devica“ tudi „vse-mogočna“, uvaža torej poleg edinega vse-mogočnega Boga tudi vse-mogočnega Devico. Z drugimi besedami, „Slovenec“ uvaža novo vero, nove boginje. S tem je „Slovenec“ doprinesel dokaz, kako pogubno je vlačiti vero v politiko in v politične boje. Politikujoči duhovniki so, kakor na tem vzgledu vidimo, pozabili na osnovna načela one vere, kateri baje služijo, in katero hočejo ljudstvu ubraniti pred napadi „domačih in tujih nasprotnikov“. Tako krivoverskih in naravnost malikovalskih naukov ni še nikdar širil noben „nasprotnik krščanskih načel“ med slovenskim ljudstvom, kakor dela sedaj glasilo politikujočega duhovstva na Slovenskem. Kaj čuda torej, da vera peša, ako so celo duhovstvu njena načela neznana! Mi stavimo na škofa gosp. dr. Jegliča

formalno zahtevo, naj nam in slovenskemu ljudstvu pojasni, od kod je vzel „Slovenec“, organ slovenskega katoliškega duhovstva svoj nauk „o vse-mogočnosti Device“, je li to nov članek katoliške vere in od kdaj je ta novi verski članek v veljavi? Ako pa to ni tako, kaj misli višji verski pastir ukreniti, da bode njegovemu nadzorstvu podrejeno duhovstvo v bodoče bolj v veri izučeno, da ne bo več širilo po svojem časopisju med ljudstvom krivih verskih načel, kakršno je baš navedeno in da ne bode s tem podkopavalo temeljev svete matere katoliške cerkve, katera s tako obilico posvetnih darov te svoje nehvaležne služabnike obsiplje.

d Znanstvena knjižnica „Omladine“. Šesti (zadnji) zvezek Drtinovega dela „Miselni razvoj evropskega človeštva“ je dotiskan in se že razpošilja. S tem je to krasno delo končano. Ker je cena (K 420) nizka, ga priporočamo v nakup, tembolj, ker se cena pozneje zviša. Kot drugo delo izide v znanstveni knjižnici izvirni znanstveni spis dr. M. Rostoharja uvod v znanstveno mišljenje, na kar že danes opozajamo. Delo začne izhajati s septembrom in sprejema priglasne upravištvo „Omladine“, Ljubljana, Brég št. 12.

d Slovanska trgovska zbornica v Petrogradu. Kakor poroča „Novoje Vremja“ je vložil predsednik proviz. odbora „slovanske trgovske zbornice“ v Petrogradu M. P. Fedorov pravila zbornice ruski vladi v potrjenje. — V ruskih trgovskih in finančnih krogih se tudi pretresa misel ustanovitve velike rusko-slovanske trgovske banke v Petrogradu, ki bi neodvisno od „Slovanske banke“ v Pragi delovala na Ruskem.

Štajerske novice.

a V svojo zanjko sta se vjela brata Klofáč in pater Korošec ter sta nehote potrdila resnico trditve vseh naprednih listov, da so pri ožji volitvi v Pragi dne 24. junija t. l. združeni reakcionarci in sicer: narodni socijalci, klerikalci in Staročehi zmagali proti naprednim strankam ter z združenimi močmi prizadjali češkemu narodu to sramoto, da bode za pokojnim Káftanom zastopal en del Prage „radikalec“ dr. Šviha. „N. D.“ je prinesel dne 3. julija t. l. karakteristiko izvoljenca združenih čeških reakcionarjev. Bratr Klofáč in njegovi uredniki tega niso čitali, zato jim je njegov slovenski zaveznik pater Korošec o tem poročal in ob tej priliki naročil, seveda, udarec na poslance Robleka, Ježovnika in Ploja. Na vsa huda očitanja dr. Švihi ne odgovarja brat Klofáč nič. Kako bi tudi mogel kaj odgovoriti, saj so mu vsi napredni češki listi očitali še hujše stvari, pravi pa in to še le 24. t. m., to je tri tedne kasneje, da taka mnenja „žurnalista“ Spindlerja vzbujajo samo sožalen nasmeh „celo“ med Slovenci. Ako ima brat Klofáč Slovence za tako inferiorne, kako je to, da je tri tedne čakal, predno je registriral naše mnenje o g. dr. Švihi ne da bi bil le besedice naših trditve ovrgel? In kako je to, da je „Straža“, ki gotovo ne čita „Češkega Slova“ ta zakasneli „odgovor“ tako slastno registrirala? To je vendar jasno — brata Klofáč in pater Korošec sta bratca in zaveznika, en dokaz več za naše trditve.

a Nemška „kultura“. Ko se je predvčerajšnjim peljal štaj. namestnik v avtomobilu mimo Lipnice, je dobila naenkrat gumijeva prevlaka na jednom kolesu tako poškodbo, da je moral voz obstati. Neznani zlikovci so natresli po cesti polno ostrih žrebljev. Torej se nahajajo tudi pri Lipnici junaki podobni onim iz Heimschub-a. Ako bi se kaj takega zgodilo v slov. kraju, kako bi zašumelo po nemških listih o slov. neizobraženosti in surovosti; teh lepih lastnosti pa imajo očividno Nemci največ!

a „Zagrebsko vseučiliško vprašanje“. Pod tem naslovom se zavzema včerajšnji „Slovenec“ prav toplo za reciprociteto zagrebskega vseučilišča z našimi, našteva različne ugodnosti študij na hrv. vseučilišču in pripominja, da morajo slovenski poslanci posvetiti posebno pažnjo temu vprašanju. Prav tako! Štajerski poslanci bodo nedvomno vsako tako akcijo podpirali. Samo da ne pade zopet cela zadeva — v vodo!

a Tudi mi podpišemo! Včerajšnja „vahtarica“ piše: „Občini, ki ne more upeljati takih varnostnih razmer kakor vladajo v zadnji gališki in ruski vasi, bi se morale že zdavnej odvzeti policijske agende.“ To se sklada s celjskimi razmerami kakor navlašč. Od septemberskih dni sem se potikajo po mestu različne akademične in neakademične nemške barabe ter nadlegujejo Slovence kjer le morejo tako, da si ti niso življenja varni. Zato bi bila nujna potreba, da se odvzamejo mestu Celju policijske agende. Saj je celo glasilo šefa celjske policije potrdilo, da bi bilo tako prav.

a Iz celjske okolice poroča „vahtarica“ pridno o „napadih“ na Nemce. Sedaj je sicer čas kislih kumar in prav nič ne zamerimo g. Balloghu, da se nečloveško trudi napolniti svoj revolver-žurnal. Ako malo ostraši gotovo celjsko nemško pretepaštvo, bomo imeli vsaj v okolici mir!

a Sestanek „Prosvetašev“ iz Celja in okolice se je vršil včeraj v rdeči sobi „Narodnega doma“ v Celju. Udeležilo se ga je poleg tov. abiturijentov precej akademikov in starejših narod. akad. društev, vsega skupaj nad 30 oseb. Tov. Ivan Prekoršek je poročal o dosedanjem delovanju odseka, katero je zadnji čas prenehalo, ker so bili celjski člani drugod zaposleni. Odsek je ustanovil sam 3 knjižnice, a centrala „Prosvete“ v Ljublj. v njegovem delokrogu tudi 3. Izvolil se je priprav. odbor za podružnico „Prosvete“ v Celju, obstoječa iz tt.: predsednika stud. iur. Stanka Štora, tajnika in blagajnika abit. Rado Brenčiča, knjižničarja stud. med. Mirka Brezovnika in odb. stud. iur. Šlibarja ter abit. Kropivskega. Cand. iur. Lov Brunčko je imel krasno in zelo informativno poročilo o narodnoobrambnem delu. Bodi mu izrečena prisrčna hvala! Govorilo se je še v bodočem delovanju celjskih „Prosvetašev“ in različnih načrtih. — Društveni prostori celjskih in okoliških „Prosvetašev“ se nahajajo v Rotovski ulici 12. I (pisarna „Zveze narodnih društev“).

a Imenovan je g. Jože Hočevnar za računskega asistenta pri namestniku v Gradcu.

a Iz Petrovč. Ustanovni občni zbor tukajšnje C. M. podružnice se vrši prih. nedeljo ob priliki veselice v Arji vasi.

o V opališče Dobrno je do 20. t. m. došlo 318 strank s 526 osebami.

o Slovenski klerikalci se letos ne udeležijo shoda avstr. klerikalcev na Dunaju. To je naznanil „Slovenec“ v polemiki proti dunajskemu Bielo-hlawku.

a Graški pekl so zvišali od 1. avg. naprej vsem uslužbencem tedenske plače po 2 K. Vsled tega ne pride do nameravane stavke.

a Nesreča pri kopanju. 26. t. m. popoldne se je kopalo 20 učencev slov. okol. šole v Ormožu pod učiteljevim nadzorstvom v Dravi. Pri tem je utonil učenec Kirič iz Hardeka.

a V morje je skočila v Puli Otilija Ribizl iz Vojnika. Voda jo je vrgla mrtvo na obrežje.

a V Ameriko jo je hotel popihati, ne da bi spolnil svojo vojaško dolžnost, Jože Seničar iz Št. Jurja ob J. žel. Toda v Ljubljani so ga prijeli in zaprli

a Nesreča v rudniku. Zlomil si je predvčerajšnjim pri delu v trboveljskem rudniku rudar Val. Pušnik obe nogi. Prepeljali so ga v ljubljansko deželno bolnišnico.

a Srbi v štaj. toplicah. V gleihenberških toplicah se zdravi sedaj šef srbsk. generalnega štaba general Putnik. Srbi ljubijo torej prav posebno štajerske toplice. V zahvalo zato, da puste pri nas veliko denarja, jih pa blatijo oficijelni in neoficijelni štajerski nemški listi!

a Za trgovsko pogodbo z balkanskimi državami je poslalo več mestnih in trških občin na Sr. Štajerskem resolucije na trgovsko ministerstvo.

a Povodom izleta na Menino je naklonil predsednik Savin. podružnice „Slov. plan. dr.“ gosp. Franc Kocbek tukajšnjim šolarjem brezplačno prenočišče v „Gornjegrajski koči“. Bodi mu torej na tem mestu izrečena presrčna zahvala s strani vodstva, kakor tudi v imenu šolarjev, ki ne bodo tako kmalu pozabili lepega izleta, Obenem pa omejeno delavno in koristno ter v narodnem oziru prepotrebno podružnico toplo priporočamo vsakemu zavednemu Slovincu in prijatelju ukaželjno, svojo materino zemljo ljubeče mladine! Šol. vodstvo Bočna, dne 28. mal. srpana 1909. B. Dedič.

a Država išče premog v Prstovi obč. Škofjavan. Pred kratkim so se izvršila vrtanja v zemljo do globočine 600 m.

a Okrajnega požarniškega shoda v Šoštanju se je udeležila tudi požarna bramba v Planini. Ali ni nikogar spodaj, ki bi malo napravil red v tem trgu?

a Iz Vičane pri Veliki nedelji. Dne 28. tm. je prišel v našo po toči poškodovano občino gosp. državni poslanec Miroslav Ploj ter je prehodil vinograde, gozde, travnike in njive, da se je prepričal o našem žalostnem stanju. Škoda, ki nam jo je naredila toča je nepopisljiva, to se ne more verjeti, ampak se mora ogledati. To je tudi g. dr. Ploj storil. Kjer je videl siromaštvo in majhne otročice v večjem številu, jih je obdaroval. Kaj tacega še nismo doživeli. Naših sedanjih „kmečkih“ poslancev Ozmeča in Meška ne vidimo tukaj, sedaj ko je sila in potreba. Samo pred kratkim časom smo videli imena teh „poslancev“ pri bita po plotih, drevesih, kovačnicah, škednjih in drugih zakotnih prostorih. Da bi se pa sedaj pokazala in nam revežem na pomoč priskočila — o tem ni duha ne sluha. Gosp. dr. Ploju se za darove iz lastnega žepa, posredovanje pri oblastih in ogled lepo zahvaljujemo. Bog mu povrni!

a Iz Velike Nedelje pri Ormožu. Dne 28. t. m. si je ogledal škodo povzročeno po toči g. državni poslanec dr. Ploj. Žrtvoval je za našo in tomaževsko župnijo celi dan. Ogledal si je natančno po vrsti občino Velika Nedelja, Trgovišče, Sodince; odtod se je podal v spremstvu domačinov v Sodinški in Vičanski vrh; tu se je prepričal o žalostnemu položaju, v katerem je našel naše vinograde, njive in pašnike. Potrudil se je nadalje skozi gorice in črez njive v občino Bratonečice, na Polenšak k Sv. Tomažu, potem v Šardinjek in po Lešnički dolini v Ormož. — Posvetoval se je z vsemi občinskimi predstojniki in jim dal nasvete, kako naj postopajo, da bo čimprej dospela od vlade izdatna pomoč. Ljudstvo je tolažil, večim sirotam z denarno podporo pomagal — z eno besedo: izkazal se je vkljub vsemu napadanju od strani takih ljudi, ki podkopavajo čast njegovo in čast slovenskega naroda s svojimi nepoštenimi, zaničevanja vrednimi sredstvi, kot vrednega ljudskega zastopnika, ki ima srce

za nas v naši neskončni bedi. — Hvaležni smo mu, da se je potrudil na lice mesta in smo tudi prepričani, da nam bo pomagal, kakor nam je dosedaj vedno in brez vsakega odloka izpolnil vsako našo prošnjo in zahtevo.

Nemški klerikalci na vzg. Štajerskem so sestavili poseben odbor za nabiranje milodarov v prid po joči prizadetim posestnikom. Predsednik te drž. posl. Hagenhofer.

V „Südmarki“ — poka? Graški „Volksblatt“ poroča, da so v zadnjem času zapustili „Südmark“ kar trije potovalni učitelji in pisarniški vodja Hahn. Mi priporočamo v nadomestilo Ballogha, Bechineta in če bo dobro šlo — Linhart. Ti bodo z „znanim“ profesorjem Polzerjem, Franko Steinom, Wastianom in dr. nedvomo čast in ponos „Südmarke“.

Kranjske novice.

iz Ljubljane. Kakor je „Dnevnik“ že enkrat poročal, se vrši v nedeljo dne 1. avgusta sestanek vseh slov. abiturijentov in abiturijentinj vseh slov. učiteljskih v Ljubljani. Prostor mu je deloma „Mestni Dom“, deloma „Narodni Dom“. V soboto, dne 31. julija je ob 2. uri popoldne prijateljski sestanek na vrtu Narodnega doma; za tem ogledovanje mesta. Za prenočišča je preskrbljeno. V nedeljo: Predpoldnem ob 9. uri se bode v dvorani Mestnega doma referiralo o sledečih točkah: 1. Učiteljska stanovska organizacija; 2. Okrajna učiteljska društva; 3. Narodna vzgoja; 4. Žensko vprašanje in učiteljica; 5. Razmere na koprskem učiteljsku; 6. Šola in dom; 7. Pomen telovadbe. Referirali bodo abiturijenti in abiturijentinj. — V nedeljo popoldne je pa ob 5. uri veselica na vrtu in v areni Narodnega doma. Na sporedu je petje, šaljiva pošta, godba in ples; zabave ne bode manjkalo. Mislim, da bo tudi učiteljska ne spe več, temveč so se jela buditi in družiti: saj to je prvi skupni sestanek. Upamo, da jih bode tačas mnogo poletelo k nam! Na svidenje! Za pripravljalni odbor: Trafenik.

Deželna zveza za promet s tujci je dobila od ministerstva 2.500 kron podpore.

Pri občinskih volitvah v Krškem so včeraj v kljub strastni agitaciji klerikalcev zmagali v 3. razredu naprednjaki. Živeli!

Slovenski sokoli v Luksemburgu. Včeraj se je odpeljala iz Ljubljane vrsta telovadcev Slov. sok. zveze na mednarodno tekmo v Luksemburg. Evropska mednar. zveza telov. zvez šteje sedaj 20 zvez, med njimi 3 slovanske: češko, hrvaško in slovensko. Vsaka zveza sme v Luksemburg poslati vrsto, obstoječo iz 6 telovadcev z vodjo vrste in dvema sodnikoma. Udeleži se tekme samo 5 narodov: Francozi, Luksemburžani, Lahi, Čehi in — Slovenci. Mnogi narodi, ki so že napovedali udeležbo, so pozneje napovedi umaknili. Nemci nimajo poslati nikogar. Da vidimo, kako so izbirali drugi narodi vrste za to tekmo, pogledajmo sledeče številke: Francozi med 230, Luksemburžani med 20, Lahi med 16, Čehi med 18, Slovenci med 8 — 6 najboljših telovadcev. Radi pomanjkanja sredstev se Slovenci tudi niso mogli zadostno pripraviti. Telovadili so le zadnjih 14 dni po 8 ur na dan. Slovenskim sokolom srečno pot in mnogo uspehov!

Kupujte narodni kolek!

Primorske novice.

o „Edinost“ opravičeno prijemlje ljublj. „Slovenca“, da posnema vesti o dogodkih pri stavki v Ajdovščini iz — „Piccola“ ter tako posredno blati slovensko delavstvo, ki se bori za svoj obstoj proti tujemu kapitalizmu.

o Vlaku je povozil na vipavski železnici blizu postaje Cesta neko staro žensko, ki je bila gluha in slaba umna. Stala je na tiru. Stroj je nesrečno strašno razmesaril.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Dogodki v Španiji.

z Berlin, 29. julija. „Tagbl.“ poroča, da so kralja Alfonza včeraj pri vrnitvi v Pariz izžvižgali.

z Pariz, 29. julija. Položaj v Kataloniji vzbuja resne pomisleke. Odposlali so že 7 polkov v Barcelono. Kolodvor stražijo vojaki in ne pustijo vanj nobenih sumljivih oseb; promet s Francosko je zelo oviran. Vsi časopisi so morali ustaviti izdajanje. Revolucionarji, uporno delavstvo, so zgradili barikade, ob katerih je prišlo med njimi in vojaštvom do krvavih bojov. Civilni guverner se je odpovedal svoji službi. Vozovi cestne železnice so po mestu prevrnjeni. Vstaši so zažgali mnoge hiše. Vojaški zapovednik je dal povelje, naj meščanstvo naslednjih 24 ur ne zapusti svojih hiš, ker bode dal pe ulicah zasledovati upornike. Enake razmere vladajo v Št. Martinu in Bataloni.

z Pariz, 29. julija. V kraju Cerbere so tudi izbruhnili veliki nemiri. Došlo je do krvavih spopadov med množico in policijo; 11 oseb je mrtvih, 50 pa ranjenih. Vojaki so se branili na množico streljati. Cela Katalonija je v revoluciji.

Madrid, 29. jul. Ministerstvo notranjih zadev je razglasilo, da je izbruhnila splošna stavka v mestu Alcoi in še nekaterih drugih krajih. V Alcoi je prišlo do spopadov. Vojaki so streljali na množico. V Calahomori je skušala množica oropati železniški vlak; vojaki so vlak branili z orožjem in ubilo več oseb. V Barceloni bode nastopilo topništvo proti barikadam. Guvernerji so dobili povelje vzdrževati mir z najstrožjimi sredstvi.

o Madrid, 20. jul. Blizu Melile je ujela španska vojna ladja neko barko, v kateri je zasedla več oboroženih Kabylov in mnogo orožja. — V Malago so pripeljali 180 v Melili ranjenih oseb.

Madrid, 29. jul. Propaganda proti vojni na Maročanskem širijo po Španiji socialisti. Oni so tudi s proglasitvijo splošne stavke povzročili nemire v Kataloniji, ki imajo izrecno revolucionarni značaj. Celo ženske hodijo po tovarnah in pozivajo delavstvo k splošni stavki kot protestu proti vojni z Mavri.

London, 29. jul. „Daily Mail“ poroča iz Madrida, da se je zgodilo vsled agitacije socialistov več slučajev upornosti v španski armadi. Devet vojakov in jeden podčastnik bataljona, katerega so v Barceloni vkrcali, so vrzli orožje v morje ali pa so se upirali poveljem. V Melili so bili po vojnem pravu ustreljeni. V Malagi je bil ustreljen vojak, ki je umoril častnika. Več vojakov je v preiskavi, ker so se zaničljivo izražali o kralju.

Madrid, 29. jul. Po uradnem poročilu iz Melile so v zadnji bitki Španjolci v kljub velikim zgubam zmagali.

Madrid, 29. jul. V Barceloni so ujeli več socialističnih požigalcev, katere so zaprli.

Iz Turčije.

Carigrad, 29. jul. V torek dne 27. jul. so streljali Albanezi na dobojanskem mostu na avstro-ogrškega podkonzula Rohatzko, ne da bi ga zadeli.

Carigrad, 29. jul. Po poročilih turških listov se je vršil tukaj ministerski svet, ki je sklenil najbolj energične korake, ako bi kdo kršil turške „pravice“ na Kreti.

Kanea, 29. jul. Grško zastavo, ki je včeraj vihrala na fortih, so nadomestili z drugo, ki kaže beli križ na modrem polju. Grška vojna zastava ima isti vzorec, samo da je še sredi križa krona.

Različne novice.

d Budimpešta, 29. jul. Neki segedinski poštni uradnik Vegman je baje iznašel pripravo, s pomočjo katere se da s tekočega brzovlaka telefonirati na velike daljave.

d Dunaj, 29. jul. Zadnji dan promocij je bila tukaj promovirana grofica Albertina Marschall, častna dama graškega zavetišča za plemenitašnje, za doktorico vsega zdravilstva.

d London, 29. jul. Pri velikem glasovanju delavstva je glasovalo 518 tisoč 361 delavcev za proklamacijo splošne stavke kot odgovor na izključenje škotskih rudarjev od dela (zahtevali so povišanje plač, katerega rudniki niso dovolili), 62.980 pa proti splošni stavki.

d London, 29. jul. Kakor brzojavijo iz Eveninga, so za sedaj ustavljeni vsi nadaljni letalni poskusi čez morsko ožino Calais-Dover. Blierot se je vrnil v Pariz, Latham je odpotoval in tudi grof Lambert odpotuje. Slednji je izjavil, da nastopi s svojim letalnim strojem na velikem mednarodnem turnirju v Rheimsu.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

106. dan razprave.

Adam Pribičević dokazuje absurdnost nadaljnjih Nastičevih trditev. Iz njegovih zapiskov se more natančno konstatirati, kedaj je imel dopust in kedaj je potemtakem mogel iti v Belgrad. Revoluc. organizaciji ni pripadal, na konferencah, o katerih govori Nastič, ni bil, z bratom Milanom ni bil nikdar v Belgradu, ampak ga je hodil obiskovat v Kruševac.

Nato reflektira na Adamovo izpovedbo Nastič. Zapleta se v nova protislovja.

Adam P. ga nato izprašuje točko za točko o njegovi izpovedbi.

A. P.: Ste-li vi pisali Milanu, da bi trebal izdelati statut?

N.: To je mogoče...

A. P.: Ali ste mu pisali o potrebi revoluc. ekspoziture v Ameriki?

N.: Tudi to je mogoče.

A. P.: Ali niste Vi urgirali od Milana odgovora na Vaše pismo glede statuta?

N.: Da.

Adam P. mu nato predloži protislovja v njegovih datumih glede njegovega bivanja v Zemunu.

A. P.: Kdaj ste se spoznali z Milanom?

N.: Na to sem že odgovoril.

A. P.: Niste. Vi ste rekli samo, da v „Slov. Jugu“. A kdaj?

Nastič ne odgovori.

Nato razklada Adam, zakaj je Milan prešel v srbsko vojsko. Adam P. ostro pogleda Nastiča v oči: Čujte, g. svedok, če ste lahko kot čist človek vse izdali Jovičeviću v Zemunu, mu javili o bombah itd., a svojim tovarišem o tem niste nič javili — mislim jaz, da vam je bilo treba raznih pisem, statutov za razne vaše operacije. Zakaj ste kot „revolucionarec“ shranjevali vsa pisma?

Nastič na široko mota, kaj bi bil vse moral storiti, da je v resnici agent provocateur.

A. P.: Vi ste trdili, da so bile zveze med „Slov. Jugom“ in makedonskim komitejem. Če je Pašić — kakor trdite — podpiral „Slov. Jug“, je podpiral tudi mac. komite. A kako to, da je baš ta v svojih organih Pašića ljuto napadal?

Nastič zopet na široko razklada, da srbska vlada res podpira makedonski komite.

A. P.: Ali ste bili navdušen Jugoslovan, ko ste vstopili v „Sl. Jug“?

N.: Ne, kakor drugi ne.

A. P.: A kako so potem vsi drugi morali pred vami skrivati, da je jugoslovanska ideja bila samo krinka za velesrbsko.

N. v zadregi molči.

Na vrsto pride **Valerijan Pribičević**. Secira Nastičeve izpovedbe posebej glede njegovih trditev o Valerijanovi prisotnosti pri konferencah v Belgradu ter mu dokazuje popolno neistinitost trditev. Glede tega, ali je statut pisan od brata mu Milana, pravi Valerijan, da bo izpovedal, ko oddasta svoje mnenje veščaka.

Drž. pravdnik: Kako to, da vsi Pribičevići gredo vsakokrat, ko pridejo v Belgrad, vedno najprej v „Sl. Jug“?

Ad. P.: Tudi sodnik Weinert je bil tam. (Smeh.) Sploh pa: „Sl. J.“ me je zanimal, ker je čitalnica z nad 300 časopisi.

Glede dopisovanja z Nastičem pravi, da bi bil tudi on pisma shranjeval, če bi bil imel namen koga spraviti na vislice.

Po svetu.

a Velik požar. V mestecu Otinja bl. Lvova je izbruhnil 27. jul. velik požar, pri katerem je več ko 30 ljudi našlo smrt.

a Nesrečen zakon. V letovišču Magyaros blizu Budimpešte je skušal meščan Gunst pregovoriti svojo ženo, od katere je živel že več časa ločen, naj bi zopet živela z njim skupno v zakonu. Žena se je branila, na kar jo je Gunst z revolverjem ustrelil, sam pa skočil v Donavo in utonil.

a Lipsko vseučilišče obhaja te dni petstoletnico svojega obstanka. Slavnosti se udeleži več avstr. nemških učenjakov in vsenčiliških profesorjev. Kakor znano se je lipsko vseučilišče ustanovilo leta 1409, ko so zapustili nemški dijaki in profesorji vseučilišče v Pragi.

a Utonila sta 24. in 25. julija zaporedoma v Zagrebu dva mlada fanti pri kopanju v Savi.

z Papež in zagrebški proces. Kakor poročajo berlinski „Voss. Zeit.“ iz Milana, se je dal papež informirati o zagrebškem veleizdajškem procesu in je pisal cesarju Fran Josipu, da sicer ne želi prejudicirati pravoreku sodišča, da pa prosi v imenu cerkve „sprevidnosti in milosti“. — Drugi listi dementirajo to vest.

z Prva madžarska šola v Bosni se bo ustanovila za železničarje v Brčkom.

z Medvedi so se pojavili na Velebitu. Napadajo ovce in govedo. V Selinama je medved raztrgal kravo in ranil dve telici.

Tržne cene.

28. julija.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 31'25 za december 29'75, za marc 29'75, za maj 29'75. Tendence mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 24'—, nova kampanja K 22'95. Tendence stalna. — Vreme: oblačno.

Budimpešta, 28. julija. Pšenica za oktober K 13'67, pšenica za april K 13'94, rž za oktober K 9'95, oves za oktober K 7'62, koruza za julij K — koruza za avgust K 7'84, ogrščica za avgust K 13'85. — Pšenica se ne ponuja veliko. Pšenica v efektivu 10—15 vin., rž za 5 vin. višje, drugo ostalo pri starih cenah. Vreme: vroče.

Budimpešta, 28. julija. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 140 do 143 vin., mlade, srednje 143 do 144 vin., mlade, lahke 143 do 144 vin.; zaloga 29.456 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 168.—, namizna slanina 149.—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 28. julija:

Z višjim terminskim kurzom je prišlo tudi zboljšanje cen; zahtevalo se je za pšenico 10, koruzo 5 vin. več. Cene za rž in oves so ostale nespremenjene.

Narodni gospodar.

Nova slovanska tovarna v Ljubljani.

Slovenci smo marljiv in napreden narod, vendar pa deloma vsled pomanjkanja velikega kapitala in deloma vsled prehudega pritiska s strani naših gospodarsko močnejših nasprotnikov ne moremo tako hitro in uspešno ustvarjati novih trgovskih in industrijskih podjetij, kot bi bilo to želeli. Zato se tembolj razveselimo vselej, kadar slišimo o ustanovitvi kakšnega novega tovarniškega podjetja, pri katerem je slovenski kapital vsaj delno udeležen, če ne že v celoti. Razveseliti se moramo odkritosrčno takega pojava, ker pri tem lahko mislimo na vse različne koristi in ugodnosti, ki jih ima v živahnem obratu se nahajajoče tovarniško podjetje za svoj kraj. Sklepati moremo že naprej, da bo nemški konkurenci odvzet znaten del prometa in da ji ne bo več mogoče z ono lahkoto delati kupčije v naših krajih, ko ji ni stal nasproti močan konkurent.

Poročali smo nedavno, da je Kolinska tovarna za kavine primese v Kolinu kupila od g. Ivana Jelačina znano tvrdko „Prvo jugoslov. tovarno za kavine primese“ in da bo sezidala v Ljubljani popolnoma novo tovarno, v katero bo tvrdka investirala nad 500.000 K. — Delničarji tega podjetja so sami slovanski trgovci in med temi seveda tudi slovenski. Trgovcem-delničarjem je s tem dana prilika, da posvetijo svojo pozornost razpečevanju lastnih tovarniških izdelkov, podjetju samemu pa je na ta način zagotovljen trajen obstanek. Kolinska tovarna ima za seboj mnogo bogate izkušnosti tako v dovršeni tehniki proizvodnje kakor tudi v prečiščenem in sistematičnem uvajanju svojih izdelkov. Tudi na Češkem in Moravskem je imela v početku svojega obratovanja mnogo težkega truda, predno se ji je posrečilo izpodrinuti iz čeških trgovin izdelke nemških velekapitalistov, katere poleg nezavednosti slovanskih konzumentov izdatno podpirajo še gotovi višji krogi. Po vztrajnem delovanju pa je vendar pridobila na svojo stran češko trgovstvo kakor tudi široke mase konzumentov. Dosegla je končno, da so konzumenti sami začeli zavračati nemške izdelke ter zahtevati slovanski izdelke. Ako more torej Kolinska tovarna po večletnem obstoju pokazati na tako krasne in presenetljive uspehe po Češkem in Moravskem, tedaj smemo s precejšnjo gotovostjo izrehati nado, da si polagoma tudi v slovenskih pokrajinah osvoji celoten konzum.

Tehniška ureditev nove ljubljanske tovarne bo v vsakem oziru najmodernejša. Preskrbljeno bo za najsmušnejši način pripravljanja izdelkov tako, da glede higijeničnih zahtev najbrž nobena obstoječa tovarna te stroke ni tako dovršeno opremljena. Način proizvodnje samega zagotavlja, da bodo izdelki odgovarjali vsem zahtevam konzumentov. Čisto neutemeljeni bi bili torej morebitni predsodki o kakovosti izdelkov, kar pa bi seveda za podjetje ne prišlo

ravno nepričakovano. Lahko pa že se daj opozorimo širšo javnost, da je čisto napačno domnevanje, da izdelki slovanskega podjetja ne bi mogli dosegati nemškega blaga. Saj smo omenili, kako si je Kolinska tovarna osvojila na slovanskem severu tako ogromen konzum in to ne samo vsled intenzivne reklame temveč v prvi vrsti z izborna kakovostjo svojih izdelkov. Velika krivica bi bila torej dajati prednost nemškemu blagu pred izdelki take slovanske tovarne, ki se že sedaj dobro zaveda svoje narodne misije in ki bo gotovo še v večji meri pokazala slovenski javnosti, koliko koristi more imeti ves slovenski narod od dobro uspevajočega narodnega industrijskega podjetja. — Slovenci konzumenti naj si bodo v svesti, da koristijo tudi samim sebi, če dosledno uporabljajo le slovenske izdelke in tako omogočijo podjetju izpolnjevanje ono narodno nalogo, ki si jo je stavilo takoj pri ustanovitvi nove tovarne v Ljubljani. Dolžnost slovenskega občinstva bo torej, da bo odločno zahtevalo v vsaki trgovini izdelke Kolinske tovarne ter tako pripomoglo k hitrejšemu razvoju novega podjetja.

Predmet — kavina primese — ki ga bo izdelovala nova tovarna, se zdi v prvem hipu marsikomu neznan, v resnici pa je to eden najpoglavitejših konzumnih predmetov, katerega poraba se bo s časom še povečala. Da cenjenemu občinstvu bolje predočimo, koliko potroši slovenski narod vsako leto za kavine primese, navesti hočemo nekaj števil, ki govore dovolj jasno, kolikšnega pomena more postati za Slovence nova tovarna, če bodo kupovali v bodoče izključno njene izdelke mesto onih nemških, katerim so se po dolgoletnem vsiljevanju tako zelo privadili. Če računamo, da je med približno 1.600.000

Slovenci 125.000 rodbin s 6 člani in da porabi vsaka teh rodbin $\frac{1}{4}$ kg cikorie na teden, tedaj se porabi na leto čez 400 vagonov kavinih primesi v vrednosti treh do štirih milijonov kron. Največji del tega prometa je doslej do sedaj nemška industrija in vsi milijoni, ki so jih izdali Slovenci tekom let za ta predmet, so se stekali v nemške žepke. S temi milijoni so krepili Slovenci nemške industrijalce ter se pokazali v tem oziru od njih popolnoma odvisne. Naj bi si torej slovenski konzumenti spričo navedenih dejstev dobro zapomnili, koliko morejo koristiti domači industriji in s tem svojemu narodu, če bodo pokazali v bodoče več odločnosti ter tudi pri tem predmetu dosledno izvajali geslo „Svoji k svojim“. Potem bodo vsi ti milijoni ostali v domačih rokah in v naši zemlji rodili oni bogati sad, ki so ga doslej vsled naše malomarnosti želi Nemci. Sedaj bomo imeli lepo priliko pokazati, da imamo dovolj smisla za gospodarski napredek našega naroda in da vemo zadostno ceniti veliko važnost nove slovanske tovarne. Predvsem imajo slovenske gospodinjice dolžnost nadomestiti tuje izdelke s „Kolinsko“ oziroma „Zvezdno“ in „Ciril-Methodovo“ cikorijo, da tako dejansko pokažejo svojo zavednost in narodno probujenost. One so gotovo v prvi vrsti poklicane v to, da kot narodne gospodinjice uporabljajo v svojem gospodinjstvu vsaj one redke slovenske tovarniške izdelke, ki so jim na razpolago. Če bo na ta način vsa slovenska javnost povspeševala razvoj novonastavljene tovarne ter ji pripomogla do zaželenih uspehov, tedaj se bode s tem v marsikomu vzbudila podjetnost za ustanovitev kake druge industrije, kateri so dani v slovenskih krajih vsi predpogoji za dobičkanosno obratovanje.

Ženitna ponudba.

Mladenec, 24 let star, ki ima 3000 K premoženja, želi se seznaniti z gospodično ali vdovo, ki bi imela nekaj svojega premoženja, gostilno ali trgovino. — Naslov se izve pri upravnistvu „Narodnega Dnevnika“.

Strojni

ključavničar

kateri razume tudi kleparska dela sprejme se takoj v železarni A. Pogačnik, v Rušah pri Mariboru.

338

6-5

Popolnoma zastoj

vsakemu

uro z verižico.

Da našo firmo in naše nove žepne ure za gospode in dame napravimo bolj znane, razpošljemo na vsakogar proti vpošiljavi 1 K za stroške (tudi v znamkah) krasno uro z verižico in naš ilustrovani cenik.

Pišite takoj na tvrdko ur: 285 26-21

Hinko Weiss

Dunaj 99. poštni predal.

Maribor

Nova trgovina!

Glavni trg 19

Dovoljujem si vljudno naznaniti slavnemu občinstvu, da otvorim dne 31. julija t. l. v Mariboru, Glavni trg št. 19

„Pri angelju“

popolnoma novo trgovino z modnim, suknenim in platnenim blagom ter raznovrstna perila, pletenine in krojaške potrebščine.

Svojim velecenjenim odjemalcem bom postregel lahko v vsakem oziru točno in solidno, ker imam zelo ugodne zveze s samimi prvimi tovarnimi.

Priporočam se torej cenj. odjemalcem ter upam, da bodo podpirali mojo novo podjetje o obilnimi naročili.

Z odličnim spoštovanjem

J. N. Šoštarič.

334 3-3

Tiskovine v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sleherni, ki to upošteva in deluje dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemu vsili nehote prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potrudi v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zavod, ustrežajoč vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je Zvezna tiskarna v Celju, Schillerjeva cesta šte. 3. — Založena z modernimi črkami in okraški, kakor tudi opremljena z brzotisknimi stroji najnovejših konstrukcij in zlagalnimi pristroji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenjene stranke. — Naročila izvršuje točno in solidno. — Cene nizke.

